

Mimoriadna situácia / núdzový stav – nakupovať rýchlo alebo pandémie a verejné obstarávanie

Vláda Slovenskej republiky vyhlásila na území Slovenskej republiky **mimoriadnu situáciu**¹, ako aj **núdzový stav** pre poskytovateľov zdravotnej starostlivosti² a to z dôvodu ochrany života a zdravia osôb v súvislosti so šírením ochorenia COVID-19 spôsobeným koronavírusom SARS-CoV-2. Verejní obstarávatelia³ musia v tejto situácii zabezpečiť **razantné opatrenia a realizáciu nevyhnutných obstarávaní, ako sú dodávky dezinfekčných prostriedkov, zdravotníckeho materiálu, bezdotykového vybavenia či súvisiacich služieb, a to rýchlo**. Okrem toho vzniká potreba aj ďalších obstarávaní, ktoré nebude možné realizovať štandardným spôsobom. Nižšie ponúkame stručný prehľad, ako možno takéto verejné obstarávania realizovať rýchlo, jednoducho a zároveň v súlade so zákonom č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení („ZVO“).

Nech už verejný obstarávateľ zvolí akýkoľvek postup, podstatné je, aby okrem formálnych požiadaviek podľa ZVO pamätal na základné pravidlo **starostlivosti dobrého hospodára**. Odporúčame evidovať dôvody nutnosti obstarávania zákaziek, odôvodnenia ich hospodárnosti z pohľadu ceny, rozsahu a podmienok, ale aj dôvody pre výber konkrétneho dodávateľa. Mimoriadna situácia/núdzový stav môžu obmedziť činnosť tak verejných obstarávateľov ako aj dodávateľov, ale aj tak sa hodí uskutočniť základný prieskum „od stola“ a zaznamenať jeho výsledky.

1) Všeobecná výnimka ohľadom služby civilnej ochrany a prevencie nebezpečenstva

V súlade s § 1 ods. (2) písm. a) ZVO platí, že ZVO sa okrem iného nevzťahuje ani na civilnú zákazku alebo koncesiu, ktorej predmetom je služba civilnej ochrany a prevencie nebezpečenstva, ktorú poskytuje nezisková organizácia alebo združenie, zodpovedajúca určitým špecifickým kódom slovníka obstarávania (okrem iného aj záchranné služby, civilná ochrana a služby sanitárnych vozidiel) okrem služby prepravy pacientov vozidlami súžiacimi na prepravu pacientov. Esenciálnym znakom je v tomto prípade skutočnosť, že

civilná zákazka alebo koncesia, ktorej predmetom je služba civilnej ochrany a prevencie nebezpečenstva, **sa musí zadať neziskovej organizácii alebo združeniu**.

2) Mimoriadna udalosť ako výnimka použitia priameho rokovacieho konania

Ďalšou možnosťou je použitie priameho rokovacieho konania („PRK“) podľa § 81 písm. c) ZVO ako najmenej formalizovaného druhu verejného obstarávania podľa ZVO⁴. Verejný obstarávateľ postupom PRK nemusí reflektovať prakticky žiadne (resp. minimálne) povinnosti ohľadom zverejňovania alebo lehôt na podanie ponuky. PRK sa zahajuje už samotným oslovením dodávateľa, rokováním alebo výzvou k predloženiu ponuky. Môže prebiehať neformálne a podmienky môže verejný obstarávateľ v PRK meniť podľa potreby. Hospodárska súťaž je v tomto prípade legitímnym spôsobom obmedzená aj na len jedného, alebo na užší okruh dodávateľov, s ohľadom na stav **mimoriadnej udalosti**. V súlade s judikatúrou Súdneho dvora EÚ môže postup PRK verejný obstarávateľ použiť len vtedy, ak môže preukázať, že skutočne existujú osobitné okolnosti, ktoré túto výnimku odôvodňujú.⁵ V prípade konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného bude musieť verejný obstarávateľ preukázať, že objektívne existujú, ktoré odôvodňujú použitie PRK.

Podmienky pre postup formou PRK

Podľa nášho názoru nie je pochyb o tom, že podmienky uvedené v § 81 písm. c) ZVO pre použitie PRK sú naplnené. Súčasná situácia, nie len v Slovenskej republike, vykazuje podľa uznesení Vlády SR znaky mimoriadnej udalosti, pričom tento stav je spôsobený najmä rýchlosťou a intenzitou šírenia vírusu COVID-19. Vládou prijímané opatrenia nemajú v podmienkach SR ani celej EU obdobu. Pre túto časovú tieseň z dôvodu boja proti rozširovaniu vírusu je potrebné konať rýchlo a efektívne, a v týchto prípadoch nie je možné uskutočniť verejnú súťaž, užšiu súťaž ani rokovacie konanie so zverejnením.

¹ Uznesenie Vlády Slovenskej republiky č. 111 zo dňa 11.03.2020.

² Uznesenie Vlády Slovenskej republiky č. 114 zo dňa 15.03.2020 a Uznesenie Vlády Slovenskej republiky č. 115 zo dňa 18.03.2020.

³ t.j. verejný obstarávateľ (§ 7 ZVO), obstarávateľ (§9 ZVO) a osoba podľa § 8 ZVO.

⁴ PRK môže verejný obstarávateľ použiť len vtedy, ak je splnená aspoň jedna z týchto podmienok: zákazka na dodanie tovaru, na uskutočnenie stavebných prác alebo na poskytnutie služby sa zadáva z dôvodu mimoriadnej udalosti nespôsobenej verejným obstarávateľom, ktorú nemohol predvídať, a vzhľadom na vzniknutú časovú tieseň nemožno uskutočniť verejnú súťaž, užšiu súťaž ani rokovacie konanie so zverejnením.“

⁵ Napr. rozsudok z 3. mája 1994 vo veci C-328/92, Komisia proti Španielsku; vo veci C-157/06, Komisia Európskych spoločenstiev proti Talianskej republike.

Public Flash

marec 2020

Pre uplatnenie PRK z dôvodu mimoriadnej udalosti, musia byť súčasne splnené nasledujúce tri podmienky, a to: (i) **existencia nepredvídateľnej udalosti**; (ii) **časová tieseň**, kedy nie je možné dodržať časové limity stanovené pri iných súťažných postupoch verejného obstarávania; a zároveň (iii) **kauzálna väzba medzi nepredvídateľnou udalosťou a časovou tiesňou**, ktorá z nej vyplýva. Ak čo i len jedna z týchto pod-podmienok nie je splnená, je použitie PRK vylúčené. Postup PRK nemal byť aplikovateľný pri realizácii dlhodobých projektov, pri ktorých absentuje znak náhlosti, ako aj nepredvídateľnosti verejným obstarávateľom.

Povinnosti Verejného obstarávateľa v PRK

Verejný obstarávateľ vyzve na rokovanie buď jedného alebo viacerých vybraných záujemcov, s ktorými má rokovať o podmienkach zákazky. Verejný obstarávateľ **môže (nemusí)** požiadať týchto záujemcov o predloženie splnenia podmienok účasti. Ak verejný obstarávateľ rokuje s viacerými vybranými záujemcami, je povinný v priebehu rokovania zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie so všetkými záujemcami a z každého rokovania vyhotoviť zápisnicu.

V prípade, ak verejný obstarávateľ použije PRK z dôvodu mimoriadnej udalosti je povinný poslať Úradu pre verejné obstarávanie („UVO“) pred uzavretím zmluvy oznámenie, v ktorom odôvodni jeho použitie.

3) Delenie predmetu zákazky?

Verejní obstarávatelia môžu pri aktuálnych nákupoch dezinfekčných prostriedkov dennej potreby riešiť otázku, či sa nákupom ďalších prostriedkov nevystavujú riziku tzv. delenia zákaziek podľa § 6 ods. 16 ZVO. Za podstatný pokladáme v aktuálnej situácii fakt, že potreba nákupu dezinfekčných prostriedkov vznikla *nepredvídateľne*. Spotreba je závislá aj od dĺžky trvania a rozsahu mimoriadnych opatrení, takže rozsah spravidla nie je možné spoľahlivo určiť. Pri nákupoch do 5 000 eur je potrebné pamätať, že takéto nákupy sa neriadia pravidlami ZVO a zákazky na tovary a služby s predpokladanou hodnotou od 5 000 eur (vrátane) do 70 000 eur sú tzv. zákazky s nízkou hodnotou, na ktorých obstaranie sa použije „zjednodušený“ postup podľa § 117 ZVO.

Aktuálna situácia prináša množstvo neobvyklých tém a otázok vo všetkých oblastiach práva, pričom ZVO nie je výnimkou. Aktuálne otázky pozorne sledujeme a sme intenzívne zapojení do ich riešenia. Neváhajte sa na nás obrátiť s akoukoľvek otázkou alebo podnetom, či už ste (verejný) obstarávateľ alebo dodávateľ či kontrolný orgán. Náš tím pre oblasť verejného sektora, pozostávajúci z 25 členov, prepája skúsenosti a informácie z veľkého množstva projektov. Radi budeme naše know-how zdieľať a pomôžeme s efektívnym riešením každej otázky.

Autori:

Adéla Havlová | Partnerka

Štěpán Štarha | Partner

Ján Kapec | Senior advokát

Najúspešnejšia kancelária v ČR a na Slovensku podľa celkového počtu nominácií a titulov (2008–2019)

Právnícká firma roka v oblasti cezhraničných transakcií na Slovensku (2017, 2019, 2020)

Právnícká firma roka v oblasti fúzií a akvizícií v Slovenskej republike (2013–2018)

Právnícká firma roka v oblasti fúzií a akvizícií na Slovensku (2017, 2018)

Umiestnenie v prestížnom rebríčku najväčších právnických firiem na Slovensku (2016, 2017, 2019)

HAVEL & PARTNERS

ÚSPECH SPÁJA

Náš tým

220 právnikov a daňových poradcov | **400** spolupracovníkov

Naši klienti

2 000 klientov | **100** najväčších svetových spoločností z Fortune 500
50 spoločností z Czech Top 100 | **7** spoločností z Czech Top 10

Medzinárodný dosah

Právne poradenstvo
vo viac ako **90** krajinách sveta
v **12** svetových jazykoch
až **70 %** prípadov zahŕňa medzinárodný prvok

www.havelpartners.sk

PRAHA

Florentinum, recepcia A
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1
Česká republika
Tel.: +420 255 000 111

BRNO

Titanium Business Complex
Nové sady 996/25
602 00 Brno
Česká republika
Tel.: +420 545 423 420

BRATISLAVA

Centrum Zuckerman
Žižkova 7803/9
811 02 Bratislava
Slovenská republika
Tel.: +421 232 113 900

PLZEŇ

Nepomucká 144
326 00 Plzeň
Česká republika
Tel.: +420 371 005 320

OLMOUC

Salmův palác
Horní náměstí 371/1
779 00 Olomouc
Česká republika
Tel.: +420 581 000 310

OSTRAVA

Smetanovo náměstí 979/2
702 00 Moravská Ostrava a Přívoz
Česká republika
Tel.: +420 255 000 111